

3 augustus 2025 'Wij van Zuid'

Vorige week zagen we hoe het Lam dat geslacht is - Christus - één voor één de zegels van de boekrol opent. En wat er tevoorschijn kwam, was heftig: vier gekleurde paarden die staan voor krachten die op de aarde rondrazen, en ook het vijfde en zesde zegel openden pijnlijke beelden, en dan komt het zevende zegel, je zou denken: nu gaat het gebeuren, maar het wordt stil. En in die stilte zien we iets bijzonders.

Schriftlezing: Openbaring 8 vers 1 t/m 6

Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Wat ik zo intrigerend vind in die visioenen in Openbaring, het staat bol van de engelen, bazuinen, gouden schalen, een boekrol, zegels en paarden, en dan ineens wordt zomaar zoiets onschuldigs genoemd als 'de gebeden van de heiligen.' Wat betekent het dat onze gebeden een plek hebben in de visioenen in Openbaring en dus ook in de wereldgeschiedenis en in Gods plannen met ons? Daar staan we vanmorgen bij stil.

De gebeden van de heiligen zijn duizenden duizenden stemmen, overal in de wereld, in alle tijden, in allerlei situaties, die roepen: God, help ons alsjeblieft! Jezus Christus Zoon van God ontferm U over ons! Onze Vader die in de hemel zijt... Hoe lang nog Heer?! En ook zo'n gebed als wat we vorige week lazen, van mensen die gedood zijn om wille van hun geloof en God smeken om wraak. 'Wanneer zult U de mensen die op aarde leven eindelijk straffen en ons bloed op hen wreken!?' De gebeden van de heiligen zijn ook onze gebeden, want de heiligen dat zijn we zelf. Heilig is letterlijk 'apart gezet voor God.' Heiligen zijn gelovigen, mensen die zich toewijden aan God.

Al die gebeden, de mooie, de moeilijke, de onuitgesproken gebeden, de wanhopige, de theologisch onverantwoorde, al die gebeden samen hebben een plek in dit visioen. Ze doen ertoe, ze zijn een factor van betekenis. Dat is de macht van het gebed.

Zo heb ik dan ook deze dienst genoemd: 'de macht van het gebed.' Die titel viel maandagavond bij de voorbeschouwing niet bij iedereen in goede aarde. 'Macht' associeer je al snel met machtsmisbruik. Maar even doorpratend kwamen we ook op andere gedachten. Als je zegt 'de macht van het gebed' zeg je ook dat gebed iets groots, iets gewichtigs is. Wij denken misschien wel veel te klein over het gebed. Macht gaat om overgave aan iets of iemand die groter is dan jijzelf. Misschien vinden we daarom gebed ook wel moeilijk. We houden niet zo van overgave, meer van autonomie, zelf doen. En als je het hebt over de macht van het gebed klinkt daarin ook door dat gebed kracht heeft om mensen en situaties in beweging te krijgen. Dat durven we soms maar nauwelijks aan te nemen, omdat we zoveel leed zien waar gebed niet lijkt te helpen.

De titel 'macht van het gebed' komt bij professor Miskotte vandaan. Zijn naam is al eerder gevallen in deze zomerserie. Miskotte is een theoloog uit de vorige eeuw. In 1943 - midden in de Tweede Wereldoorlog - hield hij lezingen over Openbaring. De gebeden van de heiligen - het gebed van de kerk - heeft wereldbetekenis, zegt hij.

'Het gebed van Gods kerk wordt - om zo te zeggen -
in de wereldether uitgezonden
en het kleinste zuchtje in zijn eigen trillingen

heeft zijn bepaalde golflengte,
zijn eigen betekenis
en werkt iets wonderbaars uit in de wereld.'

Zouden wij het gebed ook een macht noemen? Met wereldbetekenis? Geloven wij in de kracht van gebed? We bidden als gemeente om groei en durven maar amper te ontvangen dat er nieuwe mensen op ons pad komen. En stel dat de wereldvrede zou aanbreken, zouden we dan geloven dat onze gebeden daar ook maar iets toe bijgedragen hebben?

Wij houden onze gebeden dan ook liever een beetje vaag, zodat we er alle kanten mee op kunnen, en God ook. We durven niet te bidden om genezing omdat we de pijn bij wie ziek is niet groter willen maken door te bidden om iets wat waarschijnlijk toch niet gaat gebeuren, meestal. We durven niet te bidden in conflictsituaties want we weten niet precies hoe het zit dus bidden we maar veilig om vrede, dat is altijd goed. En ach, maakt het uit, ons gebed? Is het niet - net als onze hulp voor mensen in nood - een druppel op de gloeiende plaat? De één zegt: De hemel is van koper, God luistert niet. En een ander zegt: God in de hemel huilt mee met me. En allebei geloven ze niet dat hun gebed ook maar iets verandert aan de situatie. Soms kennen mensen die niet bij een kerk horen gebed en geloof meer waarde toe dan wij zelf.

Laten we eens even inzoomen op wat er in Openbaring 8 staat over bidden.

In die hemelse troonzaal staat een gouden altaar. Dat doet denken aan het enige gouden altaar in de tempel, dat was het reukofferaltaar. Daarop worden geen dieren, wijn of graan geofferd, maar alleen, twee keer per dag, door een speciaal aangewezen priester, een reukoffer: wierook en geurige hars worden samen verbrand. Wat precies de betekenis van dat reukoffer is, staat nergens. Een reukoffer lijkt me vooral een geschenk aan God, tot zijn eer, met geen ander doel dan de lof en het gebed tot God gaande te houden. Dag en nacht hing er in die tempel een aangename geur. Het was zelfs voor mensen verboden om dat specifieke geurmengsel thuis te gebruiken, dat was alleen voor God. 'Dit altaar is voor de HEER allerheiligst.' (Exodus 30: 10 slot) Het was geen plek van nut, waar dingen goed gemaakt werden, geen reinigingsoffers of verzoeningsoffers. Het was een plek van eerbied. Dus in het visioen staat dat gouden reukofferaltaar.

En er is een engel met een gouden wierookschaal. Die krijgt (en van wie hij dat krijgt staat er niet) een heleboel wierook om te offeren op dat gouden altaar, alsof die engel een reukoffer brengt, lof en eer aan God. En dan staat er dat hij samen met die wierook ook de gebeden van de heiligen offert. De gebeden worden geofferd als een gave aan God, zo naderen de gebeden tot God.

Het lijkt alsof die gebeden van ons een zetje nodig hebben om op te stijgen tot God. Zelf zijn ze niet krachtig genoeg, maar in dit visioen voorziet de hemel in brandstof om de gebeden bij God te brengen. En die brandstof is wierook, de prachtige geuren van het lofoffer wat geen ander nut lijkt te hebben dan de eer van God. De hemel zelf helpt dat onze gebeden hun bestemming bereiken. Blijkbaar wil God die gebeden graag ontvangen!

Het staat er mooi in vs.4: De rook van de wierook
steeg met de gebeden van de heiligen
uit de hand van de engel, die hemelse boodschapper,
op naar God.

De gebeden stijgen met de lof en eer op naar God. En daarna gebeurt er iets ontzagwekkends. De engel pakt die lege wierookschaal, vult hem met vuur van het altaar en gooit dat op de aarde. Er volgen donderslagen, groot geraas en bliksem-schichten en een aardbeving. Teken van Gods aanwezigheid, denk maar aan Mozes als hij de berg Horeb opging om God te ontmoeten. En dan gaan die zeven engelen één voor één bazuinen. Zoals de plagen Egypte troffen, zo wordt steeds een deel van de aarde geslagen met hagel, vuur, een vallende ster, sprinkhanen en erger.

Zou je dit gebedsverhoring kunnen noemen? En dan vooral verhoring van dat gebed van die vervolgte heiligen uit Openbaring 6 die riepen om wraak. Ze moesten nog even wachten, het was nog niet de tijd, maar nu gaat het gebeuren. En hoe! Dat is een adembenemende gedachte...

Ik denk dan meteen: Pas op met wat je bidt! Het zou zomaar verhoord kunnen worden. Zo eenvoudig is het natuurlijk niet. Maar wat wel duidelijk wordt in die visioenen dat er grote machten en krachten aan het werk zijn. Het gebed kan iets groots in gang zetten. Wat vertelt dit nu over de macht van het gebed? Een paar aanzetten ga ik geven.

We gaan eerst naar de eerste hoorders en lezers van Openbaring. En dan denk ik vooral aan die vervolgte christenen, die zo machteloos waren. Johannes houdt hen voor: Jullie bidden tot God is niet tevergeefs. Er wordt naar jullie geluisterd in de hemel, reken maar. Daar in die hemelse troonzaal van God, daar zijn ook jullie gebeden. En er wordt iets gedaan met jullie gebeden. God oordeelt de wereld, Hij zal recht doen. Kijk maar! Dat geeft hoop als je lijdt onder onrecht.

Het maakt onrustig als je je afvraagt of je wel aan de goede kant staat. En je vraagt je misschien ook wel af: Je mag toch niet zomaar om wraak bidden?! Mag je bidden om de ondergang van een vijandig leger, de nederlaag van een president of partij waarvan je meent dat die onrechtvaardig en onbarmhartig is? Hebben wij niet geleerd om onze vijanden lief te hebben?! 'Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden' zegt de Heer. 'Als uw vijand honger heeft, geef hem te eten, als hij dorst heeft, geef hem te drinken. Dan stapelt u gloeiende kolen op zijn hoofd.' Zodat hij rood wordt van schaamte. Maar aan de andere kant: waar moet je dan heen met je woede over dat wat zo ten hemel schreiend fout en erg is? En: wie zijn wij in onze veilige huizen en kerken om te oordelen over die heiligen in de knel?

Laten we eens kijken: wat doet God eigenlijk met onze gebeden? en wat mag je bidden?

Wat doet God met onze gebeden?

Dat is nogal een vraag. Wie ben ik dat ik zou weten wat God doet met onze gebeden? God is God en wij zijn mensen. Maar we hebben God wel leren kennen als een God die het ziet als we lijden en die zijn oor neigt en luistert naar onze gebeden. We mogen erop vertrouwen dat God onze gebeden ontvangt. En uit Openbaring 8 maak ik op dat die gebeden meedoen in wat we meemaken en hoe God daarin werkt. Ze zijn een factor in je eigen leven maar ook in de wereld-geschiedenis, ze leggen gewicht in de schaal. Ook al hebben ze een goddelijke zetje nodig om op te stijgen, ze zijn sterker dan we denken, omdat God er macht aan verleent...

Maar het is niet zo dat alles waar we om bidden ook gebeurt. Zelfs niet zo dat al het goede en mooie waar we voor bidden gebeurt. Dat blijft één van de grote vragen in ons leven: hoe rijm je het lijden van jezelf, de wereld, met de liefde van God? Wat is dan de macht van het gebed?

Dat is een spanningsveld. Ik heb twee citaten van Miskotte en tussen die twee polen beweegt het zich. Wat doet God met onze gebeden? (was de vraag)

citaat 1

"Wat ik u zou willen inprenten is dit ene
- en ik praat er nuchter over (maar, zie, het is te groot) -
dat er te midden van de machten der wereld
geheel verscholen het gebed leeft,
sterker dan alle overleg der mogendheden
en sneller van werking dan het meest geslaagde krijgsplan."

Dus staar je niet blind op de macht van het kwaad, er is ook de macht van het gebed.
En dat is een macht die we vol moeten inzetten. God rekent op ons gebed, Hij wil dat
we bidden, Hem betrekken bij alles van ons leven.

citaat 2:

"Onze gebeden zijn 'geen directe, zelfstandige eigen macht,
het blijft hoogst indirect,
het is afhankelijk en blijft afhankelijk van Gods Raad - God Zelf -
en het moet gereinigd worden door de verzoenende tussenkomst van Christus."

Dus onze gebeden doen wel mee, maar ze zijn niet allesbepalend. Het is aan God
hoe onze gebeden meedoen in wat er gebeurt.

En wat zullen we dan bidden? Mag je zomaar alles bidden?
Ook hier een antwoord in tweeën.

antwoord 1:

Bid alles wat je op je hart hebt. Leg het eerlijk voor God neer, ook je woede. Betrek
God in je persoonlijke leven en laten we blijven bidden voor onze wereld samen met
alle heiligen, ieder vanuit zijn eigen invalshoek. Dus: Ja, je mag alles bidden. Maak al
je wensen bekend bij God.

en tegelijk antwoord 2:

Nee, bid niet zomaar alles, besef waar je mee bezig bent als je bidt. Laat je leiden
door het gebed wat Jezus ons doorgegeven heeft, het Onze Vader. Dat gebed is
groter is dan ons eigen hart
(niet mijn Vader, maar onze Vader) Dat gebed is omgeven is door de lof aan God, als
de wierook die de andere gebeden doet opstijgen. En in het Onze Vader komt alles
samen: onze nood, onze schuld, onze uitdagingen, Gods koninkrijk. Bid dat gebed
en laat het doorwerken naar je eigen
gebeden. Wees kritisch op wat je bidt.

We hebben ons verdiept in 'de macht van het gebed.' Die zou wel eens groter
kunnen zijn dan wij denken. Niet omdat wij zo geweldig bidden, maar omdat God er
waarde aan hecht. Hij rekent op onze gebeden en rekent met onze gebeden. En de
vraag is nu wat dat betekent voor onze gebeden.

Amen.